

Het probleem van een democratische waarheid.

Het collectief en de professional

Abstract

Het internet stelt ons in staat tot intercontinentale samenwerking. Een van de producten hiervan is de online encyclopedie Wikipedia: een project waarbij iedereen kennis kan toevoegen, onafhankelijk van autoriteit. Er is sprake van collectieve intelligentie, maar de vraag is hoe kunnen we deze bundelen. Keen en Sanger stellen een model voor waarbij de rol van experts duidelijker wordt aangegeven, en anonimiteit (deels) verdwijnt; Citizendium. Voor- en tegenargumenten sluiten elkaar niet uit, en er is geen bewijs dat Citizendium beter is dan Wikipedia.

Keywords: Wikipedia, Citizendium, Collectieve intelligentie, Wisdom of Crowds, Democratisch kennisplatform, Experts of Amateurs

Oriëntatie Nieuwe media
David Nieborg
Media en cultuur
Universiteit van Amsterdam
22 mei 2008
Han Rusman
5852323

Inhoudsopgave

The Wisdom of Crowds	1
Collectieve intelligentie	1
Wikipedia	2
Benker over de kracht van Wikipedia	2
Kritiek van Sanger op Wikipedia	2
Democratisch of Communistisch	3
Geen wijsheid?	3
Experts en amateurs	4
Het onderzoek van Nature	5
Conclusie	5
Bibliografie	6

Het web biedt de mogelijkheid tot intercontinentale samenwerking. Van informatieplatform tot kunst, van Linux tot Wikipedia. Deze producten zijn gemaakt door amateurs en concurreren met de gevestigde orde van professionals. Is de “democratische waarheid” (Sanger 2007) van Wikipedia waardevoller dan die van de professional?

The Wisdom of Crowds

The New Yorker-journalist James Surowiecki betoogt in zijn boek “The Wisdom of Crowds” dat in veel gevallen een collectief (van amateurs) meer weet dan een enkele professional. Hij refereert aan een anekdote van Francis Galton, waarbij een menigte gevraagd werd het gewicht van een os te schatten. De menigte schatte het gewicht van de os gemiddeld op 1,197 pond, die in werkelijkheid 1,198 pond woog (Surowiecki 2005, XI - XIII). De massa is in dit geval, om statistische redenen, een bron van kennis waar een enkele expert niet aan kan tippen.

Er zijn ook gevallen aan te wijzen waarbij de kennis van de massa niet tot het juiste antwoord leidt. In geval van de os, zou bijvoorbeeld optisch bedrog een belemmering kunnen zijn. Surowiecki legt in het tweede deel van zijn boek uit wanneer collectieve intelligentie hapert of helemaal niet werkt. Om te kunnen spreken van een wijze massa, moeten de leden onafhankelijk van elkaar zijn, en verschillende groepen representeren. Emotionele factoren of het kopiëren van andermans mening kan leiden tot een falende ‘crowd’. Bijvoorbeeld als het gevolg van tunnelvisie. Er moet sprake zijn van decentralisatie, waarbij verschillende mensen verschillende artikelen schrijven. Bovendien moet je een mechanisme hebben om de kennis te bundelen (Surowiecki 2005, 41 - 172)

Collectieve intelligentie

Pierre Lévy, professor communicatiewetenschappen aan de universiteit van Ottawa (Wikipedia 2008), schreef in 1997, een jaar naar de komst van het World Wide Web, een boek over collectieve intelligentie. Het fundament voor intercontinentale samenwerking en collectieve intelligentie werd in de jaren 60 in de Westerse kenniseconomie gelegd, betoogt Lévy (1997, 254). Mensen leerden te vergelijken, reguleren, communiceren en reorganiseren. Het was niet meer genoeg om je passief te identificeren met een groep, maar door de groter wordende individualiteit en prestatiedrang gingen mensen zich profileren. Zo werd het gat gevuld wat de bureaucratische wereld had laten liggen, schrijft Lévy (1997, 254-257). Hij sluit zijn stuk af met de oproep om het internet te gaan gebruiken om informatie te filteren, en ons te helpen om collectief te denken in plaats van massa's informatie naast elkaar te plaatsen (Lévy 1997, 258).

Mediatheoreticus Henry Jenkins voegde daar in een op Lévy geïnspireerd artikel aan toe, dat mensen de neiging hebben samen te komen in groepen uit hun natuurlijke omgeving (Jenkins 2002). Hier wordt het eerste hiaat in Surowiecki's theorie getoond, die beweert dat mensen onafhankelijk van elkaar een mening moeten vormen of kennis toevoegen. Als ze van nature naar hun soortgenoten trekken, wordt het moeilijker om ‘wisdom’ te creëren. Positief is volgens Jenkins dat mensen nu leren omgaan met media, en doordat ze bijvoorbeeld gaan bloggen steeds meer kennis

krijgen over kenniswerving en –verwerking. (Jenkins 2002)

Wikipedia

De online encyclopedie Wikipedia is gebaseerd op collectieve intelligentie, en is een plaats 'waar mensen op een egalitaire wijze samenwerken' (de Waal 2007). Iedereen kan zijn bijdrage leveren, waarmee inmiddels miljoenen artikelen geschreven en herschreven zijn. Bovendien is Wikipedia gratis, wat de het gat tussen 'information poor' en 'information rich' zou moeten verkleinen. Clay Shirkey rekende samen met Martin Wattenberg uit dat er ongeveer 100 miljoen uur gedachten van mensen in Wikipedia zit als je alle talen en wijzigingen bij elkaar optelt. Dat is een hoeveelheid waar een professionele redactie nooit aan zal komen (Shirkey 2008).

In mijn paper ga ik opzoek naar het antwoord op de vraag; welke mate van collectieve intelligentie is er op Wikipedia?

Op Wikipedia zelf staat een beschrijving van het project:

Het doel van Wikipedia is om in elke taal een complete, rechtenvrije encyclopedie op het internet te creëren. De artikelen in deze encyclopedie worden geacht een neutraal gezichtspunt in te nemen. Omdat de artikelen door elke bezoeker bewerkt kunnen worden, geeft Wikipedia echter geen garantie wat betreft de juistheid en evenwichtige kwaliteit van de informatie. (Wikipedia 2008)

Benkler over de kracht van Wikipedia

Yochai Benkler, professor in recht aan Harvard, noemt Wikipedia één van de meest succesvolle bedrijven gebaseerd op collectieve intelligentie begin deze eeuw. Wikipedia is volgens hem om drie basisprincipes zo succesvol. Ten eerste maakt het collectief schrijverschap mogelijk. Zo kan iedereen gemakkelijk een kleine of grote bijdrage leveren. Ten tweede is het voor iedereen duidelijk wat de waarde is van een encyclopedie als Wikipedia. Daardoor zullen mensen sneller geneigd zijn ook een bijdrage te leveren, om hieraan mee te helpen. En tot slot valt alles op Wikipedia onder de GNU licentie, wat inhoudt dat de content vrij distribueerbaar is (Benkler 82-83). Oftewel Wikipedia kan door iedereen worden bewerkt, maar is van niemand.

Kritiek van Sanger op Wikipedia

Een van de criticasters van Wikipedia is medeoprichter Larry Sanger. Hij stapte uit het project, en richtte Citizendium op. Naar het model dat Andrew Keen voorstelt waarbij een kleine elite (de 'gatekeepers') de massa 'modereert' (Keen 2007). Sanger vindt het belangrijk dat experts een andere rol krijgen dan 'non-experts'. De Wikipedia-evangelisten willen het 'democratische egalitaire systeem' daar niet voor offeren. De mens zou het liefst een enkele bron lezen en dat als waar beschouwen, het is verleidelijk, maar gevaarlijk om Wikipedia die bron te laten zijn. Het zou zelfs kunnen leiden tot een monopolie van kennis zegt Sanger (2007).

Primarily, I think most of us want mainstream expert opinion stated clearly and accurately; but we don't want to ignore minority and popular views, either, precisely because we know that experts are sometimes wrong, even systematically wrong (Sanger 2007).

Charles Leadbeater en David Weinberger zijn niet bang voor een monopolie van kennis. We creëren meerdere bronnen en sites als Wikipedia, zoals bijvoorbeeld Citizendium, beweert Leadbeater (2007). David Weinberger wijst op het feit dat het aantal beschikbare bronnen verveelvoudigd is door de komst van het internet (Weinberger 2007).

Democratisch of Communistisch?

Hoe democratisch is Wikipedia eigenlijk? Op het eerste gezicht is Wikipedia zeer democratisch. Iedereen kan een bijdrage leveren, en iedereen is gelijk, of je nu een expert of een amateur bent. Echter wie een bijdrage levert, zal merken dat het niet zo makkelijk is om een bijdrage staande te houden. Wie zich er niet buitengewoon voor inspant zal zijn artikel weer snel zien verdwijnen. Het doet misschien af aan het democratische principe, maar zorgt er wel voor dat de bijdrage geleverd worden door mensen die er toegewijd aan zijn. Er zijn slechts enkele betaalde redacteuren, die de Engelse versie modereren. Volgens Sanger is Wikipedia zo democratisch als het kan zijn voor zo'n groot project (Sanger 2007).

Jaron Lanier noemt Wikipedia communistisch. Een informatievoorziening die iedereen van middelmatige voorziening voorziet is niet democratisch. Wie artikelen wil veranderen komt regelmatig terecht in een 'edit-war', waarbij degene met de meeste tijd om te 'editten' wint. Dat is vaak niet degene die de meeste tijd in research stopt. Fouten die aan oppervlakte komen door publicatie worden gelijk gewijzigd, maar miljoenen andere niet. Dat is totaal niet democratisch, vindt Lanier (2007).

Geen wijsheid

Volgens Sanger brengt de democratische waarheid van Wikipedia grote problemen met zich mee. Er zijn een hoop zaken die iedereen weet, maar van een aantal zaken is er geen universele waarheid. Hij noemt als voorbeelden, de klimaatsverandering, en de evolutietheorie. Wikipedia democratiseert die waarheid, zoals de web 2.0 evangelisten dat graag zien. Een volstrekt egalitair systeem, zonder professionals. Toch is Wikipedia geen voorbeeld van Wisdom of Crowds volgens Surowiecki's criteria. Om samen te werken zoekt Wikipedia, in tegenstelling tot Surowiecki's regels, naar consensus en compromissen. (Sanger 2007).

Daarvoor gebruikt Sanger de volgende quote van Surowiecki:

Diversity and independence are important because the best collective decisions are the product of disagreement and contest, not consensus or compromise. An intelligent group, especially when confronted with cognition problems, does not ask its members to modify their positions in order to let the group reach a decision everyone can be happy with. (Surowiecki 2005)

Een samenwerking tussen experts en 'non-experts' leidt tot een betere kwaliteit van kennis zo zegt Sanger (2007). De behoefte aan 'non-experts' is volgens Sanger tweeledig. Er zijn ten eerste veel meer 'non-experts' die over kennis kunnen schrijven dan 'experts'. Ten tweede kunnen ze veel meer waarnemen omdat ze met meer zijn. De kennis van experts is belangrijk om drie redenen. Ten eerste bezitten zij een ongebruikelijk grote hoeveelheid kennis over hun vakgebied, expertise. Ten tweede zijn ze getraind om academisch onderbouwde stukken te schrijven. Tot slot worden experts gebruikt door 'non-experts' als bron. Het zou dan ook vreemd zijn om de experts geen (aparte) rol te geven (Sanger 2007).

Leadbeater is hier niet van overtuigd. Wikipedia is volgens hem de aggregator, het systeem van Surowiecki, van verschillende bronnen (Leadbeater 2007). Het is ook niet zo dat er nu geen experts deelnemen aan het Wikipedia project, maar niemand weet precies wat door wie geschreven wordt.

Experts en amateurs

Dat roept de vraag op wie of wat dan 'experts' en 'amateurs' zijn. Volgens internetondernemer en journalist Andrew Keen is een professional iemand die veel tijd heeft geïnvesteerd om een professional te worden. Over amateurs zegt Keen:

The traditional meaning of the word "amateur" is very clear. An amateur is a hobbyist, knowledgeable or otherwise, someone who does not make a living from his or her field of interest, a layperson, lacking credentials, a dabbler (Keen 2006, 36).

Stanford Professor in recht Lawrence Lessig bekritiseert Keen en zijn boek "The Cult of the Amature" uitgebreid op zijn Wiki. Lessig ziet een amateur als iemand die iets doet uit liefde of passie, en niet voor het geld. We moeten een amateur niet verwarren met amateuristisch (Lessig 2007). Sanger wijst erop dat het onduidelijk is wie een expert is, en zegt dat een expert iemand is die ervoor gestudeerd (of geoefend) heeft. Hij voegt eraan toe "if we rely on the expert's opinion in matters of their expertise, that really does increase the probability we have the truth" (Sanger 2007).

De horde amateurs vertrapt volgens Keen de juweeltjes onder professionals. Het massale amateurisme wat we met het internet geactiveerd hebben moeten we zo snel mogelijk terug draaien. "Wikipedia is almost single-handedly killing the traditional information business" (Keen 2007, 127-128). "I take it not even Wales would exaggerate the importance of Wikipedia like this", reageerde Lessig (2007). Keen gaat eraan voorbij dat het beoefenen van hobby ook kan leiden tot een verbetering van je kwaliteiten, waar je uiteindelijk een baan mee kan krijgen. Sport is hier een goed voorbeeld van. Sporten die in een land populair zijn onder hobbyisten, worden op hoger niveau beoefend dan in andere landen. Op de olympische spelen is goed te zien, welke sport in welk land populair is. Lessig wijst erop dat de twee geen directe concurrenten zijn: "I want my kids to write. But that doesn't mean that I'll stop reading Hemingway and read only what they write" (Lessig 2007).

Het onderzoek van Nature

In 2005 werd er kwantitatief onderzoek gedaan naar de verschillen tussen Wikipedia en Encyclopedia Britannica. Nature onderzocht samen met academici 42 academische artikelen. De academici beoordeelden de artikelen blind, en wisten dus niet of ze een Britannica of Wikipedia voor zich hadden. In zowel Wikipedia als Britannica werden 4 grote fouten of misinterpretaties gevonden. In Britannica werden 123 kleine fouten gevonden en in Wikipedia 162. Meer dan duizend schrijvers van Nature zijn geënquêteerd. Van hen gebruikte 17% Wikipedia wekelijks, en maar liefst 70% van de schrijvers kende Wikipedia. De indeling van de artikelen van Wikipedia vonden ze niet altijd duidelijk. Nature concludeerde dat het verschil in kwaliteit niet bijzonder groot was, en dat fouten in beide eerder uitzondering dan regel waren (Giles 2005).

Niet geheel onverwacht kwam Britannica met grote kritiek op het onderzoek. De helft van de gevonden fouten zou arbitrair zijn. Een gedeelte van de fouten zou in ieder geval subjectief zijn. Britannica kwam met tegenargumenten op een aantal door de academici gevonden fouten. Nature interpreteerde eigen onderzoek verkeerd en partijdig, door niet op te merken dat Britannica met een derde beter is dan Wikipedia. Nature maakte een vuil en partijdig statement tegen de encyclopedie, concludeerde Britannica (2006). Nature reageerde daarop dat het subjectiviteit niet uit kan sluiten, maar die subjectiviteit geldt voor de beoordeling van zowel Wikipedia als Britannica. Britannica heeft overigens minder dan de helft van de fouten antwoord kunnen geven. Eventuele fouten in het onderzoek zouden voor beide encyclopedieën gelden. Er is dus geen enkele reden tot rectificatie, vindt Nature (2006).

Het verschil tussen Wikipedia en Britannica mag dan klein zijn, maar we moeten niet de illusie hebben dat Wikipedia een bron van kennis zonder fouten is, zegt Lanier (2006). Vertrouwen op de kennis van de massa leidt tot kuddegedrag. Het individu helpt de massa vooruit, en niet andersom. Als we dat in ons achterhoofd houden, en Wikipedia blijven verbeteren kan dan kunnen we misschien het maximale gebruik ervan benaderen (Lanier 2006).

Conclusie

We kunnen zeggen dat de kracht van Wikipedia zit in het denkwerk van de massa zoals Clay Shirkey aangaf (Shirkey 2008). Op het eerste gezicht is Wikipedia een voorbeeld van 'The Wisdom of Crowds' van Surowiecki of 'collectieve intelligentie' van Lévy. Dat wordt misschien nog wel het best geïllustreerd door het verschil in talen. Er zijn verreweg het meeste Engelstalige 'editors'. De Engelse versie van Wikipedia bevat dan ook veel meer, en betere data dan bijvoorbeeld de Nederlandse. Nature doet een eerste kleine stap om te bewijzen dat de kwaliteit van Wikipedia niet veel minder is dan die van Britannica (Giles 2005). Je kunt daaruit concluderen dat de 'crowd' niet veel onder doet voor 'experts'. De schaal van het onderzoek is met 42 artikelen wel erg klein te noemen.

Wie dieper in Wikipedia duikt ziet dat het niet aan Surowiecki's voorwaarden voldoet, en ook niet geheel democratisch is (Sanger 2007). Bovendien kent het project problemen als vandalisme, al weet het zich daar aardig tegen te wapenen door zelfregulering (Benkler 2006, 84- 86). Soms

leidt deze zelfregulering tot 'edit-wars', wat het onaantrekkelijk maakt voor experts om bij te dragen aan Wikipedia, waarschuwt Lanier (2007). Het is wel een zorgwekkende ontwikkeling dat informatie van Wikipedia (steeds vaker) als waarheid wordt gepresenteerd. Als deze bronnen ook weer worden gebruikt, gaan we in een negatieve spiraal naar beneden.

Een democratische waarheid is nog geen universele waarheid volgens Sanger (2007). Om dat probleem te ondervangen komen er nieuwe platforms, waarbij anonimiteit verdwijnt en de rol van experts duidelijk wordt gemaakt. Citizendium van Sanger zelf is een eerste stap. Ook Google gaf aan een concurrent van Wikipedia te lanceren, Knol. Bij dit platform zullen de bijdrages niet meer anoniem zijn, maar is er slechts één redacteur verantwoordelijk voor het artikel.

Het is nooit bewezen dat de rol van experts Wikipedia's problemen zal oplossen, maar ook omgekeerd is nooit aan getoond (Origgi 2007). Het is een goede ontwikkeling dat er meerdere informatieplatforms komen met verschillende systemen die naast elkaar leven (Leadbeater 2007).

Bibliografie

- Benkler, Yochai. *The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom*. New Haven: Yale University Press, 2006
- Encyclopædia Britannica, Inc. *Fatally Flawed Refuting the recent study on encyclopedic accuracy by the journal Nature*, 2006
<http://corporate.britannica.com/britannica_nature_response.pdf>, opgevraagd op 8 mei 2008
- Giles, J. 2005. *Special Report: Internet Encyclopedias Go Head to Head Nature*, 2005, <<http://web.archive.org/web/20070219135928/http://www.nature.com/news/2005/051212/full/438900a.html>>, opgevraagd op 8 mei 2008
- Jenkins, Henry. 'Interactive audiences? The 'Collective Intelligence' of Media Fans.' <<http://web.mit.edu/cms/People/henry3/collective%20intelligence.html>>, opgevraagd op 14 mei 2008
- Keen, Andrew. *The Cult of the Amateur: How Today's Internet is Killing Our Culture*. New York: Doubleday, 2007.
- Lanier, Jaron. 'Digital Maoism. The Hazards of the New Online Collectivism.' *Edge.org*, 30.5. 2006, <http://www.edge.org/3rd_culture/lanier06/lanier06_index.html>, opgevraagd op 20 mei 2008
- Lanier, Jaron. Re: "Who Says We Know: On The New Politics of Knowledge". 2007 <<http://www.edge.org/discourse/whosays.html#jl>> , opgevraagd op 20 mei 2008
- Leadbeater, Charles, Re: "Who Says We Know: On The New Politics of Knowledge", 2007 <<http://www.edge.org/discourse/whosays.html#cl>>, opgevraagd op 6 mei 2008

Lévy, Pierre. Collective Intelligence: Mankind's Emerging World in Cyberspace. New York: Plenum Trade, 1997.

Origgi, Gloria. Why reputation matters, Re: "Who Says We Know: On The New Politics of Knowledge". <<http://www.edge.org/discourse/whosays.html#go>> , opgevraagd op 6 mei 2008

Sanger, Larry. 'Who Says We Know. On the New Politics of Knowledge.' 2007, Edge.org, <www.edge.org/3rd_culture/sanger07/sanger07_index.html>, opgevraagd op 6 mei 2008

Shirkey, Clay. 2008. Looking for the mouse <<http://www.shirky.com/herecomeseverybody/2008/04/looking-for-the-mouse.html>>, opgevraagd op 6 mei 2008

Surowiecki, James. The Wisdom of Crowds. New York: Double Day, 2005.

Waal, Martijn de. 'Van medialandschap naar media-ecologie. Culturele implicaties van web 2.0.' OPEN nr. 13 (2007), De opkomst van informele media. <<http://www.skor.nl/article-3429-nl.html>>, opgevraagd op 10 mei 2008

Weinberger, David. Videopresentatie Everything is miscellaneous. 2007 <<http://video.google.nl/videoplay?docid=1702560622380359525>>, opgevraagd 10 mei 2008

Wikipedia, Wikipedia, 2008 <<http://nl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>>, opgevraagd op 11 mei 2008